

۱- به ترتیب وجه شباهت و وجه افتراق دو بخش قضایای منفصل حقیقی با منفصل مانعه الجمع چیست؟

۲- در مورد قضیه شرطی منفصل و قیاس استثنایی به سوالات زیر پاسخ دهید.

الف) «علی یا در دریاست یا غرق نمی شود» کدام نوع قضیه شرطی منفصل است و در صورت صادق بودن تالی تکلیف مقدم به لحاظ صدق و کذب چیست؟

ب) با استفاده از عبارت «الف یا ب نه هر دو و نه هیچ کدام» در قالب یک مثال یک قیاس استثنایی بسازید و نوع آن را مشخص کنید.

۳- اگر مقدمه دوم یک قیاس استثنایی اتصالی معتبر، سالبه باشد نتیجه آن ...

۴- به قضایایی که در آن به پیوستگی و اتصال و ملازمه دو نسبت حکم شود، ... می‌گویند؛ مانند ...

۵- اگر در قضیه منفصله هر دو جزء با هم صادق باشند آن را ... می‌نامیم و اگر قضیه‌ای شرطی متصل باشد ... لازم خواهد بود.

۶- «در مصاحبه انفرادی خبرنگار ورزشی با اعضای تیم فوتبال برنده، در مسابقه امروز، شرکت‌کنندگان در مصاحبه، یا کاپیتان تیم یا یکی از دیگر اعضای تیم خواهند بود»، این قضیه، چه نوع قضیه شرطی است؟

۷- موارد «نه هر دو و شاید هیچ کدام»، «نه هیچ کدام و شاید هر دو» به ترتیب نشان‌دهنده کدام یک از اقسام شرطی

۸- در قیاس استثنایی اتصالی تنها با دو حالت ... و ... می‌توانیم به نتیجه یقینی دست یابیم؛ زیرا در قضیه شرطی متصل مقدم تالی، و تالی ... مقدم است.

۹- با هر قضیه منفصل حقیقی چند قیاس استثنایی می‌توان تشکیل داد و چند قیاس از آن‌ها معتبر است؟

۱۰- به ترتیب هر يك از قضایای «او متولد آبان است یا آذر- پاداش انسان یا در آخرت داده می‌شود یا در دنیا- او یا در اصفهان به دنیا آمده یا در تهران» جزء کدام یک از اقسام قضیه شرطی منفصل هستند؟

۱۱- به سؤالات زیر پیرامون قضایای شرطی پاسخ دهید.

الف) قضایای شرطی به چند دسته تقسیم می‌شوند؟ نام ببرید. (با ذکر مثال)

ب) قضیه شرطی را با ذکر مثال تعریف کنید.

ج) شرطی منفصل به چند قسم تقسیم می‌شوند؟ نام ببرید.

د) برای هر یک از قضایای شرطی منفصل یک مثال بنویسید.

۱۲- در قضیه «الف، ب یا ج است» اگر «یا» حذف شود، ...

۱۳- ماهیت یک قضیه شرطی متصل را چگونه می‌توان یافت؟

۱۴- هر یک از قضایای زیر، از اقسام کدام یک از قضایای شرطی اند؟

الف) گر به صورت آدمی انسان پدی - احمد و بوجهل خود یکسان پدی

ب) برای سال نو یا به برلین خواهم رفت یا به فرانکفورت

۱۵- ضمن مشخص کردن نوع قیاس استثنایی، دلیل نامعتبر بودن آن را ذکر کنید.

الف) اگر امروز روز اول فروردین است، جشن نوروز است.

امروز روز اول فروردین نیست. جشن نوروز نیست.

ب) اگر شب، شب چهاردهم ماه باشد، ماه کامل است.

امشب ماه کامل است. شب چهاردهم ماه است.

۱۶- نوع استدلال های زیر را تعیین کنید و در صورت معتبر بودن آن ها، نتیجه را ذکر کنید.

الف) هر قضیه ای یا موجهه است یا سالبه. این قضیه موجهه است، پس:

ب) راه های ارتباطی به کیش یا از دریا است و یا از طریق هوایی. این بسته از طریق هوایی به جزیره کیش ارسال نشده است، پس:

.....

۱۷- در قضیه ی مقابل، مقدم را تعیین کنید: «گر صبر کنی، ز غوره حلوا سازی».

۱۸- قضیه ی منفصل حقیقی «این لباس یا سفید است یا زود کثیف نمی شود» را به قضیه ی متصل تبدیل کنید.

۱۹- قضایای زیر چه نوع قضایایی هستند؟

الف- یا این مایع آب است یا سرکه. ب- یا این عدد طبیعی زوج است یا فرد.

۲۰- اجزای این قضیه را مشخص کنید.

«اگر ورزش کنی آنگاه روی سکوی قهرمانی می روی.»

سوال ۱

دو بخش قضایای منفصل حقیقی و قضایای منفصل مانعه‌الجمع «غیر قابل جمع در صدق» هستند. «وجه شباهت دو بخش قضایای منفصل حقیقی «غیر قابل جمع در کذب هستند»؛ اما قضایای منفصل مانعه‌الجمع «قابل جمع در کذب هستند». (یعنی امکان دارد هر دو جزء قضیه هم‌زمان کاذب باشد). «وجه افتراق

سوال ۲

الف) شرطی منفصل مانعه‌الرفع (غیرقابل جمع در کذب) و در صورتی که «غرق نمی شود» صادق باشد، «علی در دریاست»، می‌تواند صادق یا کاذب باشد.

ب) این عبارت بیانگر آن است که قیاس استثنایی از نوع انفصالی حقیقی است و می‌توانیم آن را در قالب مثال زیر نشان دهیم: اکنون یا شب است یا روز لیکن اکنون شب است پس روز نیست. (یا: اکنون یا شب است یا روز لیکن اکنون شب نیست پس روز است).

سوال ۳

مقدمه دوم اگر سالبه باشد و مقدم هم سالبه باشد از وضع مقدم، وضع تالی نتیجه می‌شود (اگر باران نیارد، رود دجله خشک می‌شود. باران نیارید. رود دجله خشک می‌گردد). اگر مقدمه دوم سالبه باشد و تالی موجب باشد از رفع تالی، رفع مقدم نتیجه می‌شود (اگر باران نیارد، رود دجله خشک می‌شود. رود دجله خشک نیست. باران باریده است).

سوال ۴

اگر در قضایایی به پیوستگی و اتصال و ملازمه دو نسبت حکم شده باشد، آن قضایا را «شرطی متصل» می‌نامند؛ مانند: «اگر درس بخوانی موفق می‌شوی».

سوال ۵

اگر امکان داشته باشد دو جزء قضیه منفصل با هم صادق باشند، آن قضیه قابل جمع در صدق خواهد بود که «غیرقابل جمع در کذب» یا «مانعه‌الخلو» نامیده می‌شود. در قضیه شرطی متصل به پیوستگی و اتصال و ملازمه دو نسبت حکم می‌شود.

سوال ۶

در قضیه مذکور در صورت سؤال، ممکن است در این مصاحبه یا کاپیتان تیم شرکت کند (که در این صورت کس دیگری نمی‌تواند شرکت کند و در این صورت، صدق یکی موجب کذب دیگری می‌شود) و اگر کاپیتان تیم مصاحبه نکند، ممکن است فرد الف از اعضای تیم در مصاحبه شرکت کند و یا نه با کاپیتان و نه با فرد الف مصاحبه کنند بلکه مثلاً با فرد ج مصاحبه کنند، به این ترتیب این قضیه منفصله مانعه‌الجمع یا همان «منفصل غیرقابل جمع در صدق» می‌باشد.

سوال ۷

- نه هر دو و شاید هیچ‌کدام: غیر قابل جمع در صدق

- نه هیچ‌کدام و شاید هر دو: غیر قابل جمع در کذب

سوال ۸

در شرطی متصل، مقدم مستلزم تالی و تالی تابع مقدم است (نه برعکس). یعنی با وجود مقدم می‌توانیم وجود تالی را نیز نتیجه بگیریم (از وضع مقدم وضع تالی را نتیجه بگیریم) و در صورت نبود تالی نبود مقدم را نیز نتیجه بگیریم (از رفع تالی رفع مقدم را نتیجه بگیریم). اما دو حالت رفع مقدم و وضع تالی مغالطه محسوب می‌شوند.

سوال ۹

با هر قضیه منفصل حقیقی می‌توان چهار قیاس استثنایی تشکیل داد که همگی معتبرند. در این قیاس از اثبات هر بخش از قضیه، نفی بخش دیگر و از نفی هر بخش، اثبات بخش دیگر به دست می‌آید.

سوال ۱۰

در قضیه اول یک فرد نمی‌تواند هم متولد آنان باشد هم متولد آذر، اما می‌تواند متولد ماهی جز این دو باشد. ← «منفصل مانعه‌الجمع»

در قضیه دوم پاداش انسان هم می‌تواند در آخرت داد شود و هم در دنیا، اما نمی‌تواند در هیچ کدام داده نشود. ← «منفصل مانعه‌الرفع»

در قضیه سوم یک فرد نمی‌تواند هم متولد تهران باشد هم اصفهان اما می‌تواند متولد یک شهر دیگر غیر از این دو باشد. ← «منفصل مانعه‌الجمع»

سوال ۱۱

الف) ۲ دسته شرطی متصل و شرطی منفصل - شرطی متصل: اگر تلاش کنی موفق می‌شوی، شرطی منفصل، انسان‌ها یا دختر هستند یا پسر.

ب) به قضیه ای که در آن به اتصال یا انفصال میان دو نسبت حکم می‌شود قضیه شرطی می‌گویند، اگر تلاش می‌کنی، موفق می‌شوی.

ج) ۳ قسم - منفصل حقیقی، منفصل مانعه‌الجمع، منفصل مانعه‌الرفع

د) حقیقی: عدد یا زوج است یا فرد - مانعه‌الجمع: یا می‌توانی به نامزد (الف) رأی دهی یا نامزد (ب) - مانعه‌الرفع داوطلبان از طریق وارد کردن شماره پرونده یا کد ملی می‌توانند کارنامه خود را ببینند.

سوال ۱۲

در قضیه «الف، ب یا ج است»، اگر «یا» حذف شود به دو قضیه حملی می‌رسیم: «الف ب است» و «الف ج است».

سوال ۱۳

اساساً نوعی رابطه میان مقدم و تالی برقرار است؛ به آن معنا که مقدم مستلزم تالی و تالی تابع مقدم است و این رابطه اساس و ماهیت قضایای شرطی متصل را تشکیل می‌دهد.

سوال ۱۴

الف) قضیه شرطی متصل

ب) قضیه شرطی منفصل غیرقابل جمع در صدق

سوال ۱۵

الف) قیاس استثنایی اتصالی است.

چون از نفی مقدم به اثبات تالی رسیده است یا دچار مغالطه رفع مقدم شده.

ب) قیاس استثنایی اتصالی است.

چون از اثبات تالی به اثبات مقدم رسیده است یا دچار مغالطه وضع تالی شده

سوال ۱۶

الف) پس سالبه نیست ← قیاس استثنایی منفصل حقیقی است (که از اثبات مقدم به نفی تالی رسیده است پس معتبر است)

ب) پس این بسته از طریق دریایی به کیش ارسال شده است.

قیاس استثنایی منفصل حقیقی است (که از اثبات مقدم به نفی تالی رسیده است و معتبر است)

سوال ۱۷

صبر کنی

سوال ۱۸

اگر لباس کتیف باشد، زود کتیف می شود.

سوال ۱۹

الف: منفصل مانعة الجمع

سوال ۲۰

ورزش کنی: مقدم – روی سکوی قهرمانی می روی: تالی

ب: منفصل حقیقی